

Kontrollutvalget i Alta kommune

Møte nr. 3/2016
26. september 2016

Arkivkode
4/1 01
Journalnr.
2016/11089-6

I N N S T I L L I N G

Sak 14/2016

RAPPORT - SELSKAPSKONTROLL VEFAS IKS

Saksbehandler: Kate M Larsen

Bakgrunn: Alta kommunes *Plan for selskapskontroll 2013-2016*. Kontrollutvalg sak 32/2012. Kommunestyre vedtak i sak 139/2012.

Vedlegg: Rapport- Selskapskontroll *VEFAS IKS*

Bakgrunn og formål

Bakgrunnen for dette prosjektet er *Plan for selskapskontroll 2013-2016*, vedtatt av kommunestyret i Alta, under sak 139/2012, etter vedtak fra kontrollutvalget i Alta. I henhold til den vedtatte planen skal det foretas selskapskontroll i blant annet VEFAS IKS. Kontrollutvalgssekretariatet er i samme vedtak gitt ansvaret for gjennomføring av kontrollen.

Kontrollutvalget i Alta vedtok oppstart av prosjektet og satt nærmere rammer for kontrollen ved fastsettelse av problemstillinger i sak 17/2013. I tråd med kontrollutvalgets vedtak og tilsvarende vedtak fra kontrollutvalget i de andre eierkommunene er selskapskontrollen samkjørt for alle eierkommunene i Vest-Finnmark. Det er utarbeidet en felles rapport for alle eierkommunene i Vest-Finnmark, men saksfremlegget er særskilt rettet mot hvert enkelt kontrollutvalg.

Selskapskontrollen er i tråd med de respektive eierkommuners plan for selskapskontroll avgrenset til å omfatte obligatorisk eierskapskontroll, jfr. Kontrollutvalgsforskriften § 14, første ledd. Hovedformålet med slik eierskapskontroll er å vurdere eiernes oppfølging av eierskapet i selskapet, etter de rammer kommuneloven og kontrollutvalgsforskriften foreskriver.

Problemstillinger

Kontrollutvalget i Alta fastsatte i sak 17/2013 følgende problemstillinger:

- Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?
 - Har kommunen etablert rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
 - Er rutinene tilfredsstillende, og blir de fulgt?
- Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Sekretariatet er i tillegg gitt fullmakt til å reise andre problemstillinger dersom det under selve gjennomføringen av kontrollen vurderes som nødvendig.

Gjennomføring av kontrollen

Kontrollen med tilhørende rapport er utført etter mal utarbeidet og anbefalt av Norsk Kommunerevisorforbund (NKRF).

Opplysninger er innhentet på følgende måte:

- Skriftlig egenerklæring fra eierrepresentantene på eget spørreskjema.
- Skriftlig egenerklæring fra selskapets styre på eget spørreskjema.
- Intervju med administrerende direktør ut fra tematisk oppsatt intervjuguide.
- Utfyllende skriftlig tilleggsinformasjon fra administrerende direktør.
- Åpne kilder, herunder Foretaksregisteret, www.purehelp.no og www.proff.no.
- Rapportutkast sendt for fakta verifisering til administrerende direktør, styreleder og til eierrepresentantene.
- Høringsuttalelse fra selskapets-/styret, kommunens eierrepresentanter, og fra rådmannen.

For mer detaljerte faktaopplysninger, vurderinger, konklusjoner m.v. vises det til selve rapporten med vedlegg.

Vurderinger

Ut fra de forutsetninger og begrensninger som ligger i en eierskapskontroll mener sekretariatet at rapporten gir så utfyllende svar som mulig på de gitte problemstillinger.

Sekretariatet vurderer som en sammenfatning av konklusjonene i rapporten at selskapet i hovedsak drives i tråd med eiernes formål, gjeldende selskapsavtale og selskapslov med noen unntak. Det er bl.a ikke samsvar mellom Eieravtalens pkt. 4.1.1 og Lov om interkommunale selskap § 9, vedrørende antall medlemmer som må være tilstede for at representantskapet skal være beslutningsdyktig. På tidspunkt for gjennomføring av kontrollen var det ikke utarbeidet Økonomireglement for virksomheten i henhold til Eieravtalen pkt. 4.1.2.

Strategiplan for selskapet er vedtatt av styret i 2014. I følge styresak 4/2013 skal strategiplan oversendes eierkommunene på høring. Kontrollør kan ikke finne dokumentasjon på at planen er vedtatt av representantskapet eller at den har vært på høring i eierkommunene.

Selskapet har brudd på Lov om Offentlige anskaffelser i forbindelse med prosjektering av nytt komposteringsbygg.

Kontrollør kan ikke se at det er foretatt en evaluering av eierinteressene i VEFAS foruten en utvidelse av lånerammen i selskapsavtalen, KS sak 62/2013. Det er ikke funnet dokumentasjon på at det er kommunikasjon med- og fullmakter til kommunens representanter i forhold til saker som skal behandles i eierorganet og rapportering til kommunestyret om fattede vedtak i dette m.m.

Eierskapsmelding er et overordnet styringsverktøy for utøvelse av kommunens eierskap i selskap. Alta kommune har eierskapsmelding.

Ut over de forhold som er nevnt ovenfor er det ingen åpenbare indikasjoner på at eierinteressene ikke utøves i samsvar med aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse.

Det er naturlig at ovennevnte forhold følges opp av eierne i kraft av sitt eierskap, og vies oppmerksomhet ved oppfølging av selskapskontrollen, eventuelt ved en egen forvaltningskontroll.

Det presiseres at selskapskontrollen er en vurdering av om virksomheten styres etter eierens formål og i utgangspunktet ikke en kontroll av innholdet i selskapets drift. Det ligger derfor utenfor rammene for eierskapskontroll å foreta en dypere materiell vurdering av selskapets organisering, drift og funksjon, eksempelvis å vurdere om de enkelte anskaffelser/avtaler oppfyller kravene i aktuell lovgivning og lignende vurderinger. Når kontrollør tar med brudd på lov om offentlig anskaffelser er det utfra opplysninger gitt i kontrollskjema til administrerende direktør.

Rapportens anbefalinger

Med utgangspunkt i de funn som er gjort ved selskapskontrollen anbefales det i rapporten at eierne tar stilling til om de vil etterleve eller eventuelt begrunne hvorfor de ikke følger KS Eierforums anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak, herunder:

- Eierstrategier for kommunens oppfølging av selskapet.
- Samhandling mellom kommunestyret og kommunens eierrepresentanter.
- Gjennomføre, som en del av folkevalgtopplæringen obligatoriske kurs og/eller eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte i de ulike aspekter knyttet til eierstyring av utskilt virksomhet.
- Evaluering av selskapsavtalen, også med tanke på om det er samsvar mellom avtalen og ordninger som praktiseres i selskapet og mellom selskap og eiere.
- Øvrige forhold som fremkommer i anbefalingene fra KS Eierforum.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar rapporten «*Selskapskontroll ved VEFAS IKS*» til etterretning og slutter seg til anbefalingene i denne. Kontrollutvalget ber sekretariatet orientere utvalget om status etter kommunestyrets behandling av rapporten.

Rapporten legges frem for kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret tar rapporten *Selskapskontroll ved VEFAS IKS* til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen følge opp anbefalingene i rapportens Kap. 7:

- Eierstrategier for kommunens oppfølging av selskapet.
- Samhandling mellom kommunestyret og kommunens eierrepresentanter.
- Gjennomføre, som en del av folkevalgtopplæringen obligatoriske kurs og/eller eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte i de ulike aspekter knyttet til eierstyring av utskilt virksomhet.
- Evaluering av selskapsavtalen, også med tanke på om det er samsvar mellom avtalen og ordninger som praktiseres i selskapet og mellom selskap og eiere.
- Øvrige forhold som fremkommer i anbefalingene fra KS Eierforum.